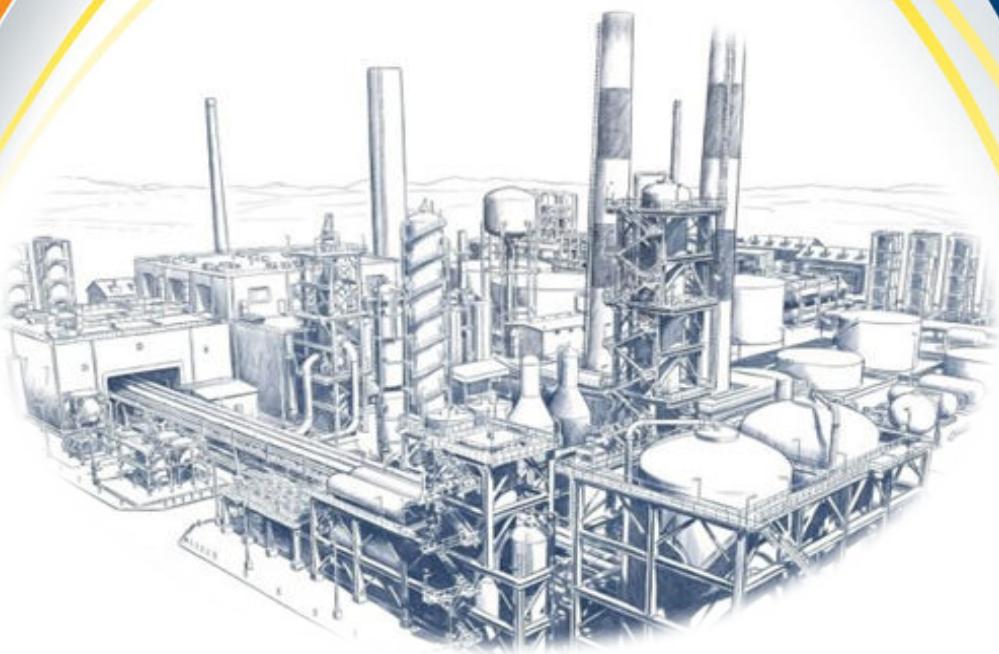

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

**Qaraqalpaqstan Respublikasınıń
sanaat islep shıǵarıwı**
2023- jıl yanvar-iyun ayları
(dáslepki maǵlıwmat)

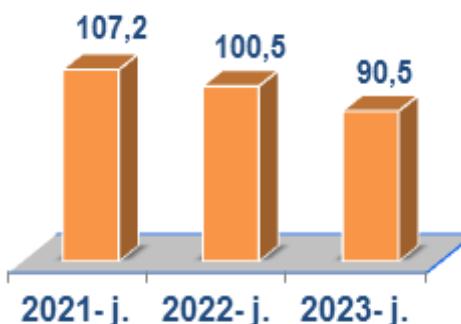
Tel.: 61-222-75-87

www.qrstat.uz

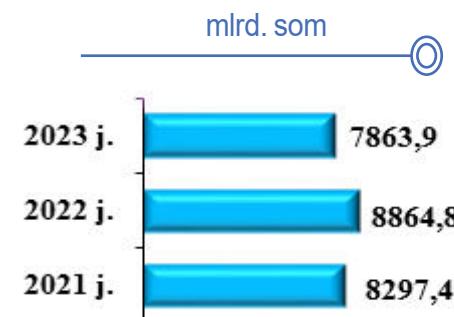
2023-jıl yanvar-iyun aylarında

Sanaat islep shıǵarıw quramında eń úlken úles islep shıǵaratuǵın (qayta isleytuǵın) sanaatqa tuwrı kelip, 6771,1 mlrd.som, onıń jámi sanaat islep shıǵarıwdagı úlesi 86,1 % ti quradı.

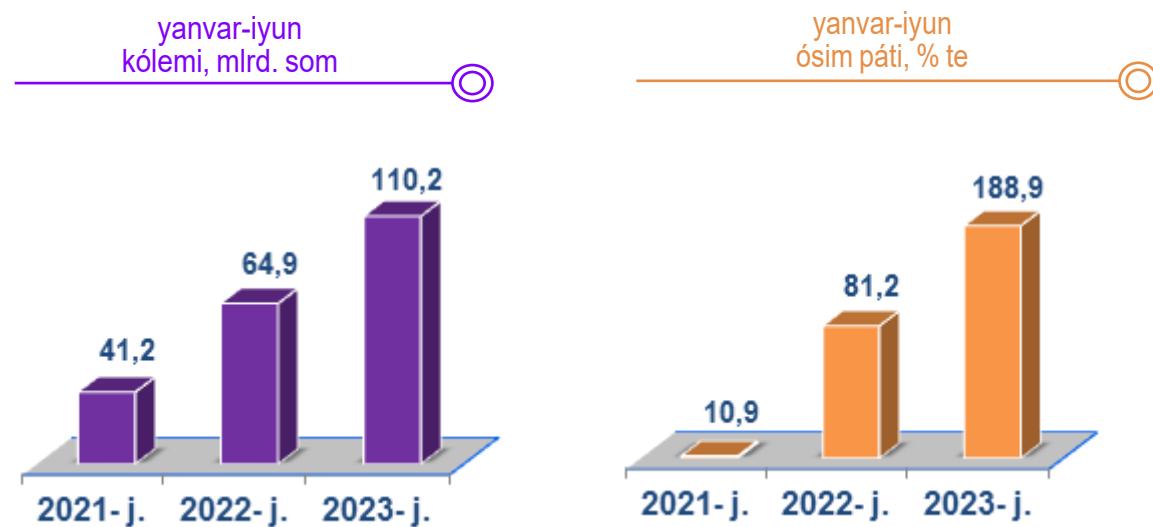
Dáslepki maǵlıwmatlar boyınsha 2023- jıldırıń yanvar-iyun aylarında Qaraqalpaqstan Respublikası kárhanaları tárəpinen 7863,9 mlrd. somlıq sanaat ónimleri islep shıǵarılgan bolıp, 2022- jıldırıń yanvar-iyun aylarına salıstırǵanda sanaat islep shıǵarıw fizikalıq kólemi indeksi* 90,5 % ti quradı.

* Sanaat islep shıǵarıw fizikalıq kólemi indeksi islep shıǵarılgan ónimler (isler, xızmetler) kólemininiń sáykes dáwirdegi ózgeriwin anıqlawshı salıstırma kórsatkish.

Jámi sanaat islep shıgarıw fizikalıq kóleminiń kemeyiwine tiykar bolıp, islep shıgaratuǵın (qayta isleytuǵın) sanaattıń – 9,4 % ke, elektr, gaz, puw menen támiyinlew hám hawanı konditciyalaw – 17,5 % ke suw menen támiyinlew, kanalizaciya sisteması, shıǵındılardı jiynaw hám utilizaciya qılıw – 12,2 % ke kemeygenligi esaplanadi. Sonday-aq, taw-kán sanaatı hám ashıq kánlerdi islew – 88,9 % ke ósiwi gúzetildi.

Taw-kán sanaatı hám ashıq kánlerdi islew

Taw-kán sanaatı hám ashıq kánlerdi islew kárخanaları tárepinen 2023-jıldırın yanvar-iyun aylarında islep shıgarılǵan ónimler kólemi 110,2 mlrd. somdı yamasa jámi islep shıgarılǵan ónimler kóleminiń 1,4 % tin quradı.

Taw-kán sanaatı hám ashıq kánlerdi islewde ırı sanaat kárxanaları tárepinen ayırm túrdegi sanaat ónimlerin islep shıgarıw

4

2023-jıldırın yanvar-iyun aylarında
Ótken jıldırın sáykes dáwirine salıstırǵanda, % te

Hák tas

Tábiyyiy gaz

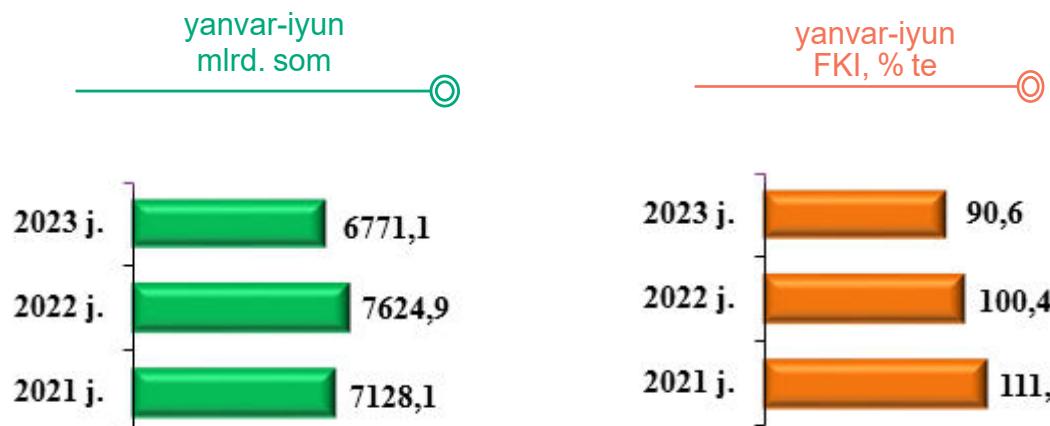
Sanaat ónimleri	2022- yıl yanvar-iyun	2023- yıl yanvar-iyun	Ayırması +/-
Hák tas, tonna	123148,1	89833,7	-33314,4
Tábiyyiy gaz, mln. kub.m.	712,6	520,4	-192,2

Gaz kondensatı

Sanaat ónimleri	2022- yıl yanvar-iyun	2023- yıl yanvar-iyun	Ayırması +/-
Gaz kondensatı, miń t.	39,9	31,7	- 8,2

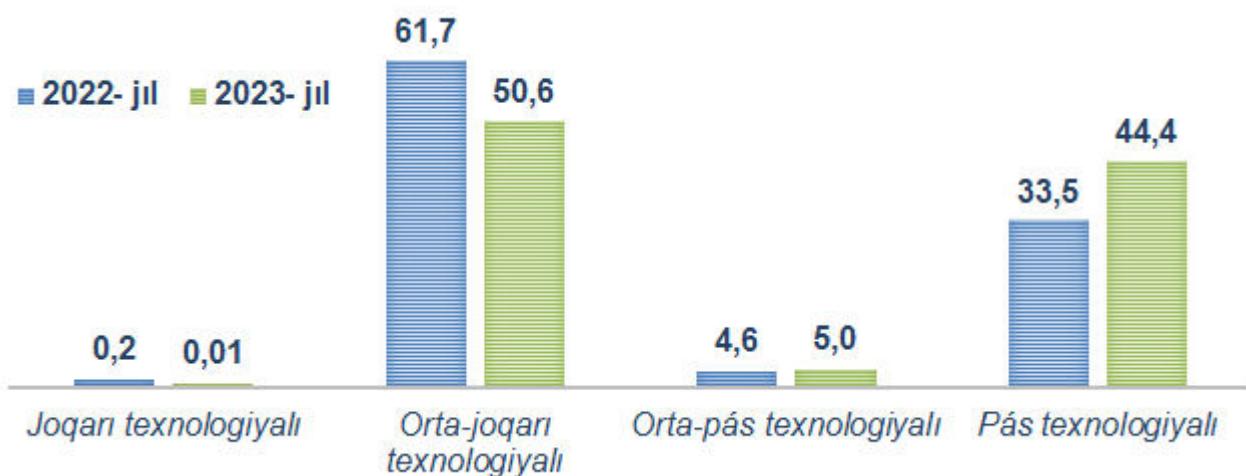
2023-jıldızıń yanvar-iyun aylarında

2023- jıldızıń yanvar-iyun aylarında islep shıgaratuǵın sanaat kárxanaları tárepinen islep shıgarılǵan ónimler kólemi 6771,1 mldr. somdı yamasa jámi sanaat ónimleriniń 86,1 % tin quradı

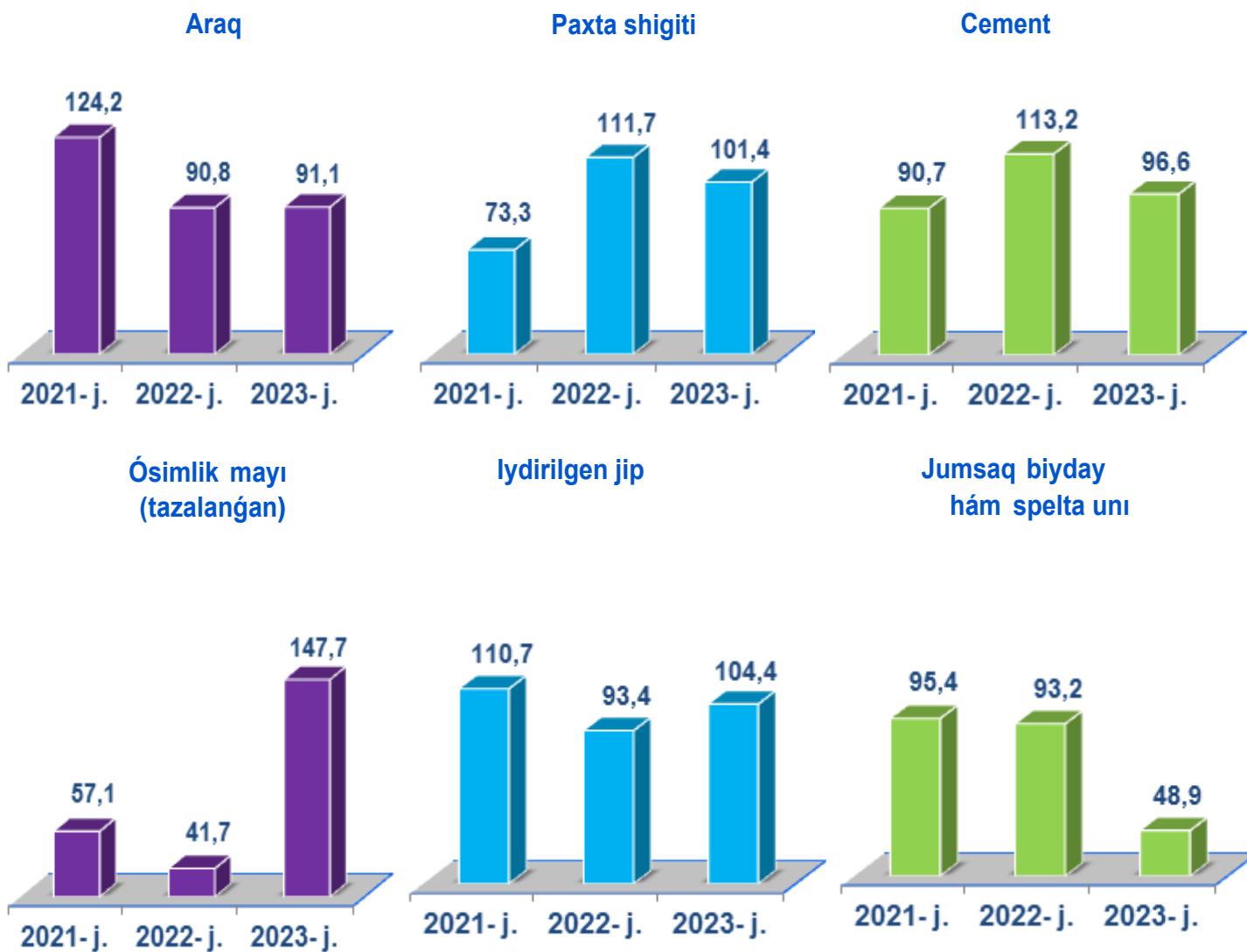

Ótken jıldızıń sáykes dáwirine salıstırǵanda islep shıgarılǵan sanaat quramında joqarı texnologiyalı tarmaqtıń úlesi 0,01 % ti (2022- jıl yanvar-iyun 0,2 %), orta-joqarı texnologiyalı –50,6 % (61,7 %), orta-pás texnologiyalı 5,0 % (4,6 %) hám pás texnologiyalısı – 44,4 % (33,5 %) ti quradı.

Jámi islep shıǵaratuǵın sanaat quramında ximiyalıq ónimlerdi, rezina hám plastmassa buyımların islep shıǵarıwdıń úlesi – 51,0 % (2022- jıldırıń sáykes dáwirine salıstırǵanda fizikalıq kólemi indeksi 72,8 %), azıq-awqat hám ishimlik ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi – 19,8 % (2022- jıldırıń sáykes dáwirine salıstırǵanda fizikalıq kólemi indeksi 106,9 %), toqımaslılıq, kiyim, teri ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi – 21,9 % (2022- jıldırıń sáykes dáwirine salıstırǵanda fizikalıq kólemi indeksi 104,5 %), basqa metall emes mineral ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi – 3,7 % (2022- jıldırıń sáykes dáwirine salıstırǵanda fizikalıq kólemi indeksi 81,1 %) quradı.

**Islep shıǵaratuǵın sanaatta ayırım túrdegi
ónimlerdiń ósim pátı
Ótken jıldırıń sáykes dáwirine salıstırǵanda, % te**

2023-jıldını yanvar-may aylarında islep shıgaratuğın sanaatta 4,1 mln tonna tazalanǵan gúrish (2022-jıldını sáykes dáwirine salıstırǵanda 190,3 % ke), 3,6 mln tonna tazalanǵan ósimlik mayı (47,7 %), 8,8 mln tonna iyirilgen jip (4,4 %), 28,1 mln tonna paxta shigit (1,4 %), islep shıgarılıp, joqarı ósim pátı gúzetildi. Sonıń menen birge, 1598,6 mln litr araq (8,9 %), 17,7mln tonna paxta talası (3,0 %), 138,8 mln tonna portlandcement (3,4 %), 30,9 mln tonna jumsaq biyday hám spelta uni (51,1 %) islep shıgarılıp, 2022-jıldını sáykes dáwirine salıstırǵanda ósim pátı páseygenligi gúzetildi.

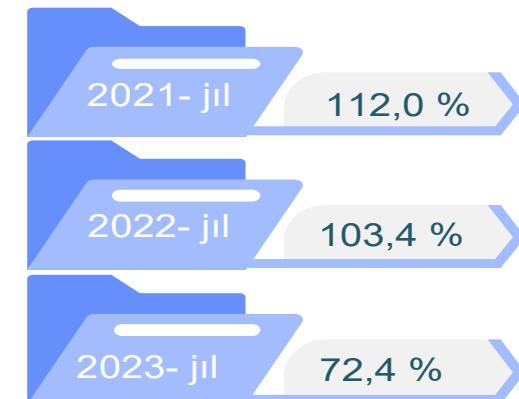
**Islep shıgaratuğın sanaatta iri sanaat kárxanaları
tárepinen ayırım túrdegi ónimlerdi islep shıgarıw**

Sanaat ónimleri	2022-jıl yanvar-iyun	2023-jıl yanvar-iyun	Ayırması +/-
Araq, mln litr 100 % li spirit	1755,5	1598,6	-156,9
Ósimlik mayı (tazalanǵan), t	2407,8	3555,6	1147,8
Paxta talası, t	18289,8	17735,3	-554,5
Jumsaq biyday hám spelta uni, t.	63233,2	30894,5	-32338,7
Polietilen, mln t.	150,2	129,0	-21,2
Polipropilen, mln t.	42,3	38,1	-4,2

Ximiyalıq ónimlerdi islep shıǵarıw

2022-jıldın yanvar-iyun aylarında ximiyalıq ónimlerdi islep shıǵarıw sanaatını islep shıǵaratuğın sanaattaǵı úlesi 61,7 % ti quraǵan, fizikalıq kólem indeksi bolsa 95,8 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldın yanvar-iyun aylarında islep shıǵaratuğın sanaattaǵı úlesi 50,3 % ti, fizikalıq kólem indeksi 72,4 % ti quradı, islep shıǵarıw kólemi bolsa 3405,8 mlrd. somdı quradı.

Aziq-awqat ónimlerin islep shıǵarıw sanaatı

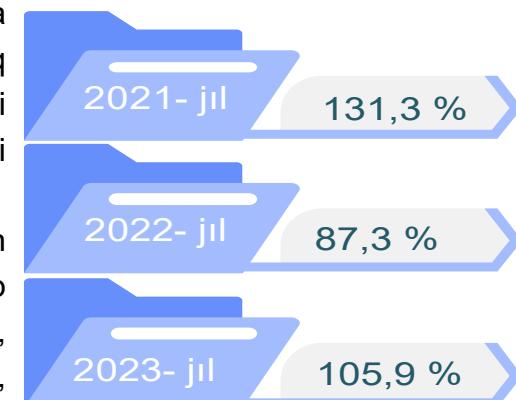
Islep shıǵaratuğın sanaat quramında 2022-jıldın yanvar-iyun aylarında aziq-awqat ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 13,3 % ti quraǵan bolsa, onıń fizikalıq kólem indeksi 106,9 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldın yanvar-iyun aylarında aziq-awqat ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 17,9 % ti quraǵan bolsa, fizikalıq kólem indeksi 6,9 % ke ósken bolsa, islep shıǵarıw kólemi 1214,2 mlrd. somdı quradı.

Toqımașılıq ónimlerin islep shıǵarıw sanaatı

Islep shıǵaratuğın sanaat quramında 2022-jıldın yanvar-iyun aylarında toqımașılıq ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 16,3 % ti quraǵan bolsa, onıń fizikalıq kólem indeksi 87,3 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldın yanvar-iyun aylarında toqımașılıq ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 20,5 % ti quraǵan bolsa, fizikalıq kólem indeksi 5,9 % ke ósken bolsa, islep shıǵarıw kólemi 1386,1 mlrd. somdı quradı.

Basqa metal emes mineral ónimlerin islep shıǵarıw

Islep shıǵaratuğın sanaat quramında 2022-jıldırın yanvar-iyun aylarında basqa metall emes mineral ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 3,4 % ti quraǵan bolsa, onıń fizikalıq kólem indeksi 108,5 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldırın yanvar-iyun aylarında basqa metall emes mineral ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 3,7 % ti quraǵan bolsa, fizikalıq kólem indeksi 18,9 % ke kemeygen bolsa, islep shıǵarıw kólemi 251,8 mlrd. somdı quradı.

Ishimlik ónimlerin islep shıǵarıw sanaatı

2022-jıldırın yanvar-iyun aylarında islep shıǵaratuğın sanaat quramında ishimlik ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 1,3 % ti quraǵan bolsa, onıń fizikalıq kólem indeksi 107,5 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldırın yanvar-iyun aylarında ishimlik ónimlerin islep shıǵarıwdıń úlesi 1,8 % ti quraǵan bolsa, fizikalıq kólem indeksi 107,6 % ti quraǵan bolsa, islep shıǵarıw kólemi 125,0 mlrd. somdı quradı.

Kiyim islep shıǵarıw sanaatı

2022-jıldırın yanvar-iyun aylarında islep shıǵaratuğın sanaat quramında kiyim islep shıǵarıwdıń úlesi 1,0 % ti quraǵan bolsa, onıń fizikalıq kólem indeksi 132,8 % ti quraǵan.

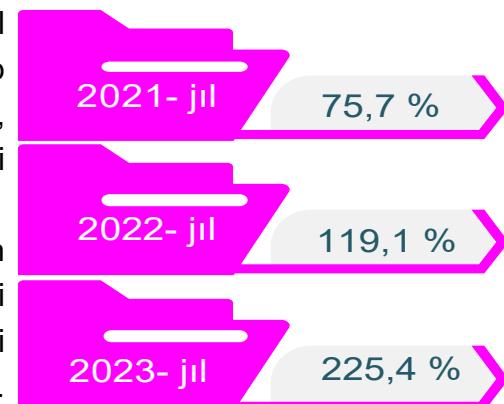
Sonday-aq, 2023-jıldırın yanvar-iyun aylarında kiyim islep shıǵarıwdıń úlesi 1,4 % ti quraǵan bolsa, fizikalıq kólem indeksi 90,7 % ti quraǵan bolsa, islep shıǵarıw kólemi 92,0 mlrd. somdı quradı.

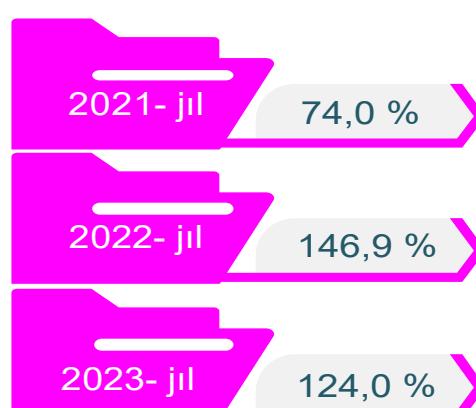
Mebeller islep shıǵarıw

2022-jıldızın yanvar-iyun aylarında mebel ónimlerin islep shıǵarıw sanaatiniń islep shıǵaratuǵın sanaattaǵı úlesi 0,6 % ti quraǵan, fizikalıq kólem indeksi bolsa 119,1 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldızın yanvar-iyun aylarında islep shıǵaratuǵın sanaattaǵı úlesi 1,6 % ti, fizikalıq kólem indeksi 225,4 % ti quradı, islep shıǵarıw kólemi bolsa 105,6 mlrd. somdızı quradı.

Rezina hám plastmassa ónimler islep shıǵarıw

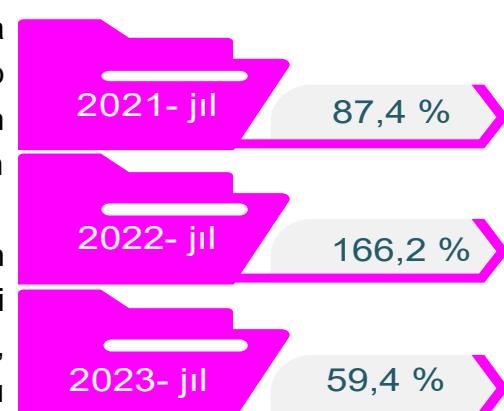
2022-jıldızın yanvar-iyun aylarında rezina hám plastmassa ónimlerin islep shıǵarıw sanaatiniń islep shıǵaratuǵın sanaattaǵı úlesi 0,5 % ti quraǵan, fizikalıq kólem indeksi bolsa 146,9 % ti quraǵan.

Sonday-aq, 2023-jıldızın yanvar-iyun aylarında islep shıǵaratuǵın sanaattaǵı úlesi 0,7 % ti, fizikalıq kólem indeksi 124,0 % ti quradı, islep shıǵarıw kólemi bolsa 48,9 mlrd. somdızı quradı.

Basqa tayar buyımlardı islep shıǵarıw

2022-jıldızın yanvar-iyun aylarında juwmaǵına bola, basqa tayar buyımlardı islep shıǵarıw sanaatiniń islep shıǵaratuǵın sanaattaǵı úlesi 0,5 % ti quradı, fizikalıq kólem indeksi bolsa 166,2 %.

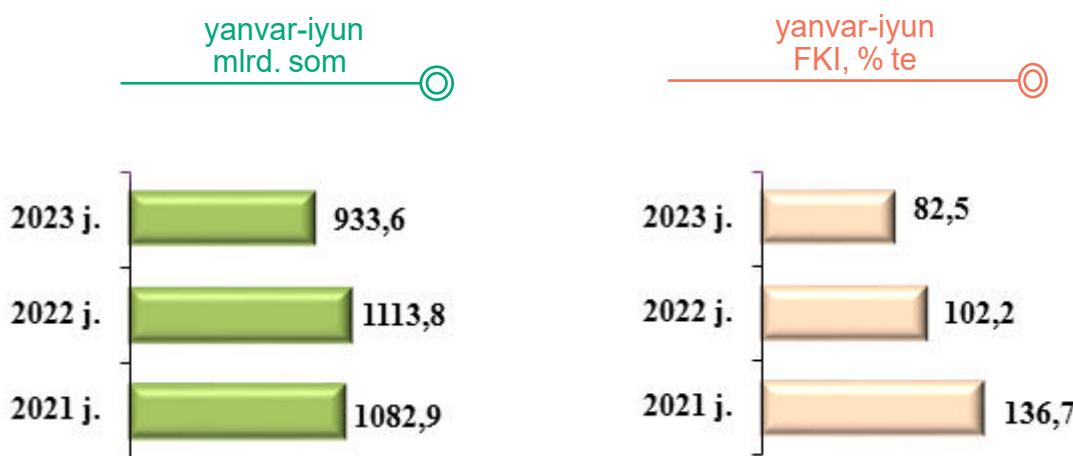
Sonday-aq, 2023-jıldızın yanvar-iyun aylarında islep shıǵaratuǵın sanaattaǵı úlesi 0,5 % ti, fizikalıq kólem indeksi 59,4 % ti quradı, islep shıǵarıw kólemi bolsa 36,7 mlrd. somdızı quradı.

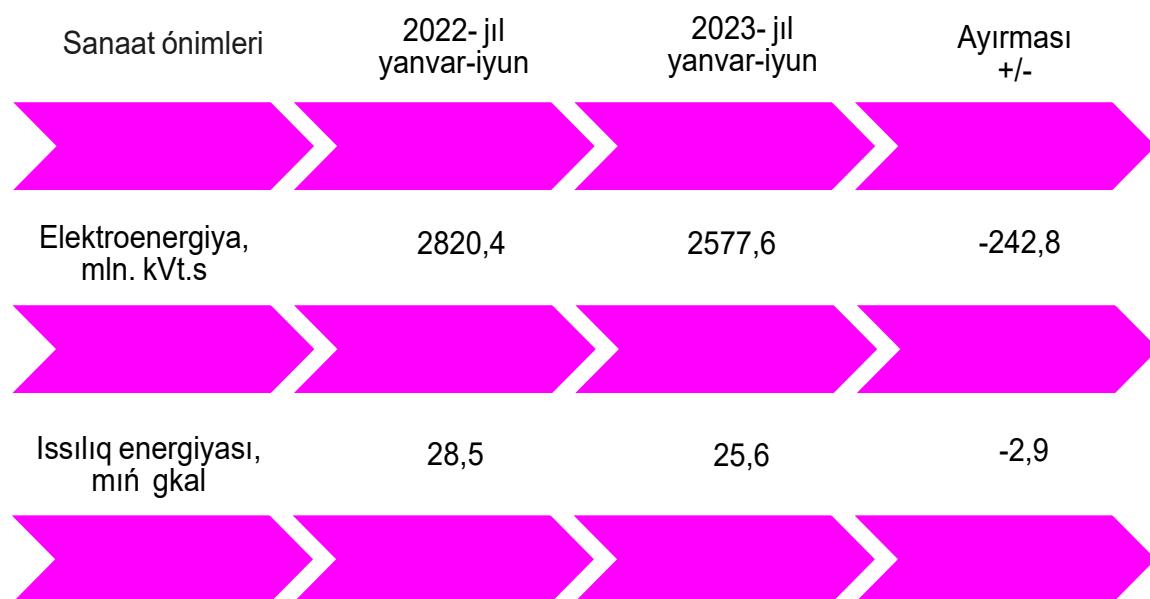
Elektr, gaz, puw menen támiyinlew hám hawani kondiciyalaw

Elektr, gaz, puw menen támiyinlew hám hawani konditciyalaw kárxanaları tárepinen islep shıgarılğan ónimler kólemi 933,6 mlrd. somdı (jámi islep shıgarılğan ónimler kólemininiń 11,9 % tin) quradı.

2023-jıldın yanvar-iyun aylarında, sanaattırı usı tarmaǵında elektr energiyanı islep shıgarıw, uzatıw hám bólistiriw, puw menen támiyinlew sistemaları hám hawani kondiciyalaw ótken jıldın sáykes dáwirine salıstırǵanda fizikalıq kólem indeksi 82,5 % ti quradı.

Elektr, gaz, puw menen támiyinlew hám hawani kondiciyalaw tarawında iri sanaat kárxanaları tárepinen sanaat ónimlerin islep shıgarıw

Suw menen támiyinlew, kanalizaciya sisteması shıǵındılardı jiynaw hám utilizaciya qılıw

Suw menen támiyinlew, kanalizaciya sisteması, shıǵındılardı jiynaw hám utilizaciya qılıw kárxanaları tarepinen islep shıǵarılǵan ónimler kólemi 49,0 mlrd. somdı (jámi islep shıǵarılǵan ónimler kóleminiń 0,6 % tin) quradı.

Suw menen támiyinlew, kanalizaciya sisteması, shıǵındılardı jiynaw hám utilizaciya qılıw tarawında iri sanaat kárxanaları tarepinen sanaat ónimlerin islep shıǵarıw

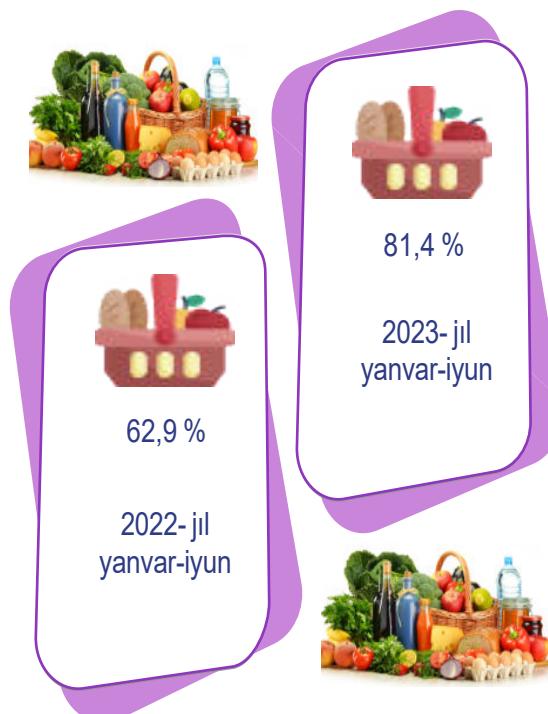
Sanaat ónimleri	2022-jıl yanvar-iyun	2023-jıl yanvar-iyun	Ayırması +/-
Aǵın suwlardı joq etiw, transportirovka qılıw hám islew beriw boyınsha xızmetler, mln. som	4198,8	4294,8	96,0
Qawipsiz shıǵındılardı jiynaw boyınsha xızmetler, mln. som	9468,4	5072,1	-4396,3

Ótken jıldınıń sáykes dawirine salıstırǵanda aǵın suwlardı joq etiw, transportirovka qılıw hám islew beriw boyınsha xızmetler 2,3 % óskenligi hám qawipsiz shıǵındılardı jiynaw boyınsha xızmetler 46,4 % ke kemeygenligi gúzetiłdi.

Tutınıw ónimlerin islep shıǵarıw

Tayar ónimler túrlerin keńeytiriw hám islep shıǵarıwdı qollap-quwatlaw boyınsha ámelge asırılıp atırǵan is-rejeler nátiyjesinde, tutınıw ónimlerin islep shıǵarıw kólemi 1287,1 mlrd. somdı quradı hám 2022- jıldını sáykes dáwirine salıstırǵanda 112,7 % ti, onıň jámi sanaattaǵı úlesi 16,4 % ti quradı.

Aziq-awqat ónimleri

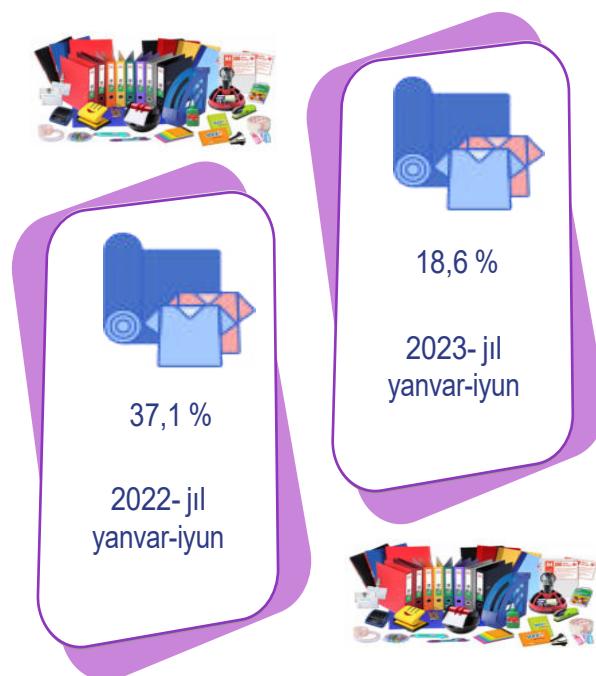
Tutınıw ónimleriin islep shıǵarılıw quramında aziq-awqat ónimleri 81,4 %, aziq-awqat emes ónimler 18,6 % ti quradı. 2022- jıldını yanvar-iyun aylarında tutınıw ónimleriniń jámi kóleminde aziq-awqat ónimleriniń úlesi 62,9 %, aziq-awqat emes ónimlerdiń úlesi 37,1 % ti quradı.

Sonday-aq, 2022- jıldını sáykes dáwirine salıstırǵanda aziq-awqat ónimleriniń ósim pátı 106,9 %, aziq-awqat emes ónimler ósim pátı 147,5 % ti quradı.

Tutınıw ónimleriin islep shıǵarılıwınıń ósim pátı (112,7 %) darejesinen joqarı kórsetkish Nókis (237,0 %), Xojeli (219,6 %), Kegeyli (141,8 %), Ámiwdárya (133,3 %), Bozataw (127,1 %), Ellikqala (123,9 %), Shomanay (119,9 %), Beruniy (115,8 %), Qaraózek hámde Moynaq (114,1 %) rayonlarında quradı.

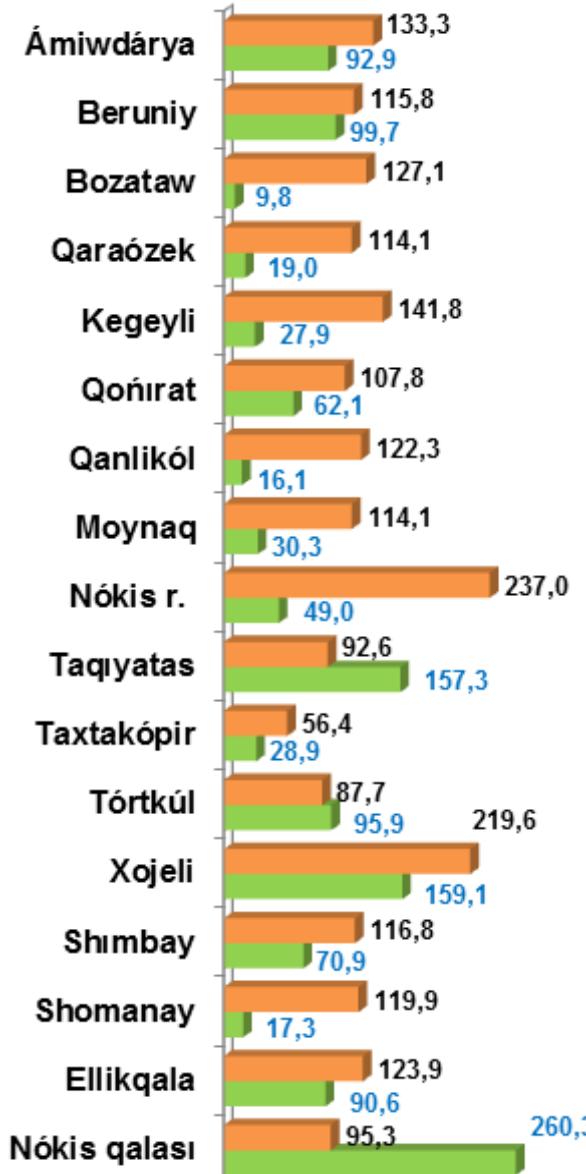
Sonday-aq 2022- jıldını sáykes dáwirine salıstırǵanda pás ósim pátı kórsetkishleri Taxtakópir (56,4 %), Tórtkúl (87,7 %), Taqiyatas (92,6 %) rayonında hámde Nókis qalasında (95,3 %) güzetildi.

Aziq-awqat emes ónimler

Qala hám rayonlar boyinsha tutınıw ónimlerin islep shıgariw kólemi, quramı hám ósim páti

Qala hám rayonlar kesiminde tutınıw ónimlerin islep shıgariwdıń respublika jámi kólemindegi eń joqarı úles Nókis qalasına tuwrı kelip, 20,2 % ti, sonday-aq, Xojeli rayonı 12,4 % ti, Taqiyatas rayonı 12,2 % ti, Beruniy rayonı 7,7 % ti, Tórtkúl rayonı 7,4 % ti, Ellikqala rayonı 7,0 % ti, Ámiwdáryar ayonı 7,2 % ti hám Shimbay rayonı 5,5 % ti quradı.

ósim páti
mlrd. som

Qaraqalpaqstan Respublikası

1229,6 mlrd. som

2021-jıl yanvar-iyun

1425,1 mlrd. som

2022-jıl yanvar-iyun

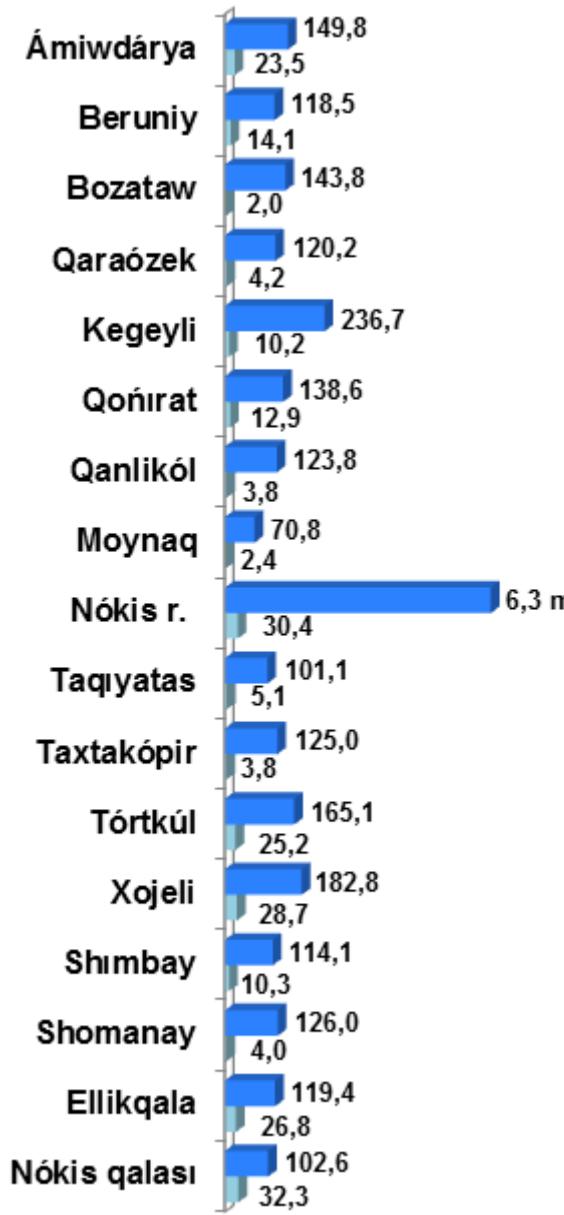
1287,1 mlrd. som

2023-jıl yanvar-iyun

Qala hám rayonlar boyinsha aziq-awqat emes ónimlerdi islep shıǵarıw kólemi, quramı hám ósim páti

Qala hám rayonlar kesiminde aziq-awqat emes ónimlerin islep shıǵarıwdıń respublikadaǵı jámi kólemindegi eń joqarı úles Nókis qalası 13,5 % ti, Xojeli rayonı 12,0 % ti, Ellikqala rayonı 11,2 %, Tórtkúl rayonı 10,5 % ti, Ámiwdárya rayonı 9,8 % ti hám Beruniy rayonı 5,9 % ti quradı.

478,3 mlrd. som

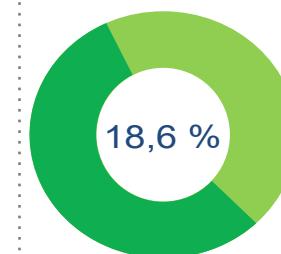
2021-jıl yanvar-iyun

528,6 mlrd. som

2022-jıl yanvar-iyun

239,7 mlrd. som

2023-jıl yanvar-iyun

Jámi tutınıw ónimlerin islep shıǵarıw kóleminde aziq-awqat emes ónimleriniń úlesi

2021-jıl

112,7 %

2022-jıl

109,8 %

2023-jıl

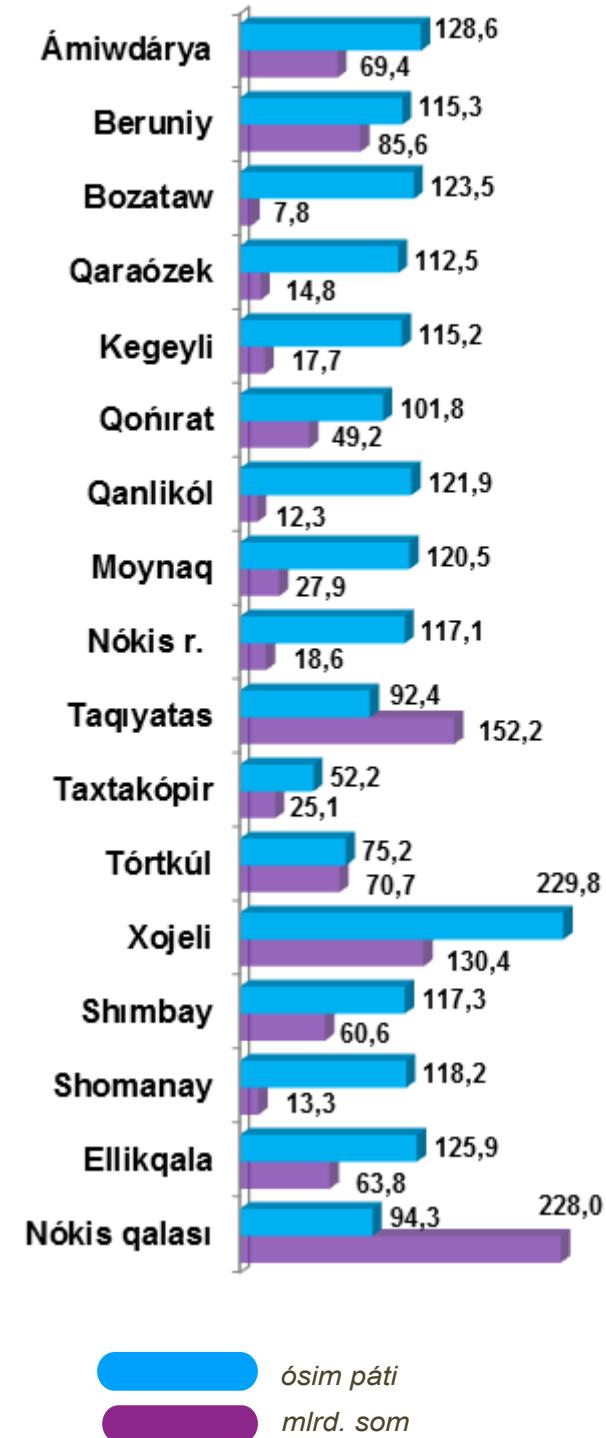
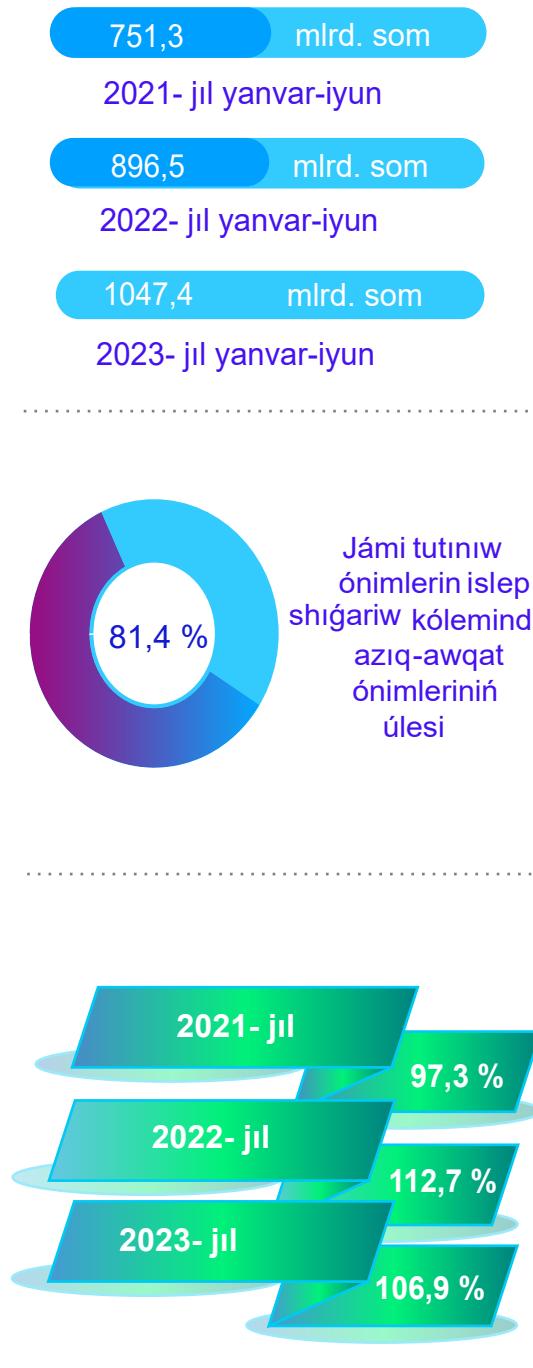
147,5 %

ósim páti

mlrd. som

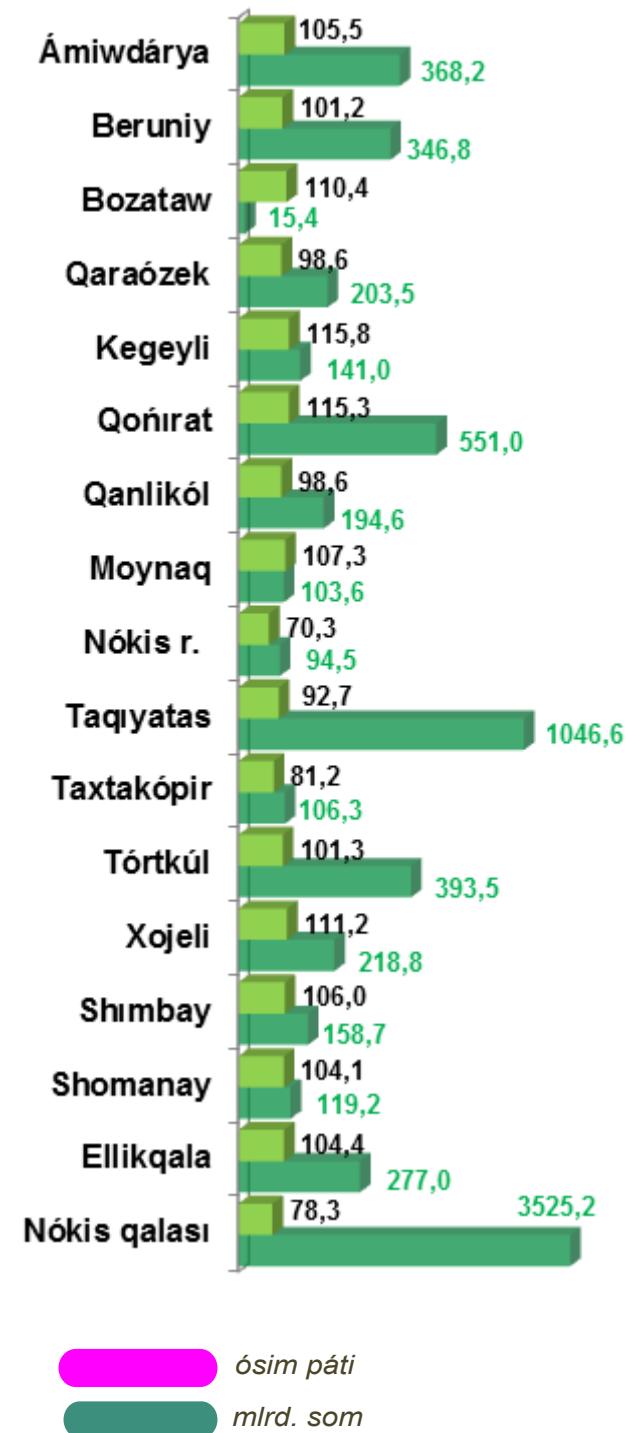
Qala hám rayonlar boyınsha aziq-awqat ónimlerdi islep shıgariw kólemi, quramı hám ósim páti

Qala hám rayonlar kesiminde aziq-awqat ónimlerin islep shıgariwiniń respublika jámi kólemindegi enj joqarı úlesi Nókis qalası na tuwri kelip 21,8 % ti, sonday-aq, Taqiyatas rayonı 14,5 % ti, Xojeli rayonı 12,5 % ti, Beruniy rayonı 8,2 % ti, Tórtkúl rayonı 6,7 % ti, hámde Ámiwdárya rayonı 6,6% ti quradı.

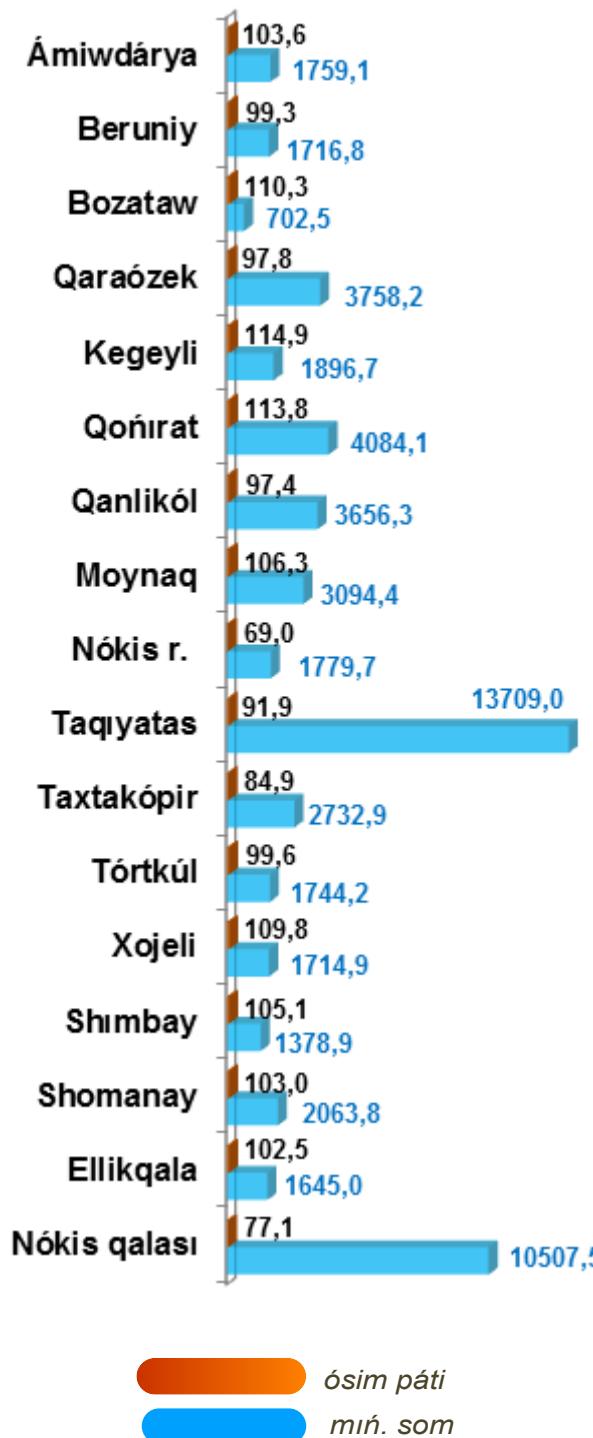
Qaraqalpaqstan Respublikası qala hám rayonlar kesiminde sanaat islep shıǵarıw kólemleri

Respublikadaǵı sanaat islep shıǵarılıw quramında eń kóp úles Nókis qalası (Respublika sanaat islep shıǵarılıw kóleminiň 44,8 % ti), Taqiyatas (13,3 %), Qońırat (7,0 %), Tórtkúl (5,0%), Ámiwdárya (4,7 %) hám Beruniy (4,4 %) rayonlarına tuwrı kelmekte.

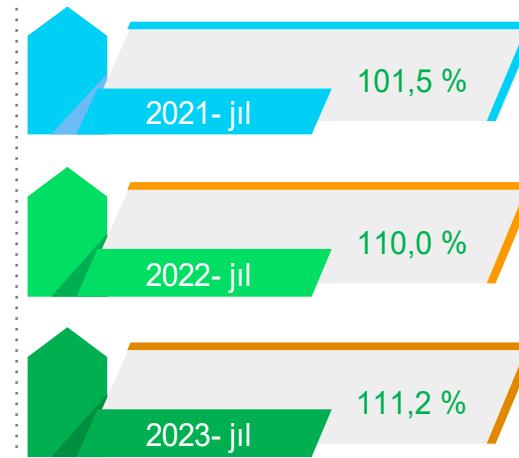
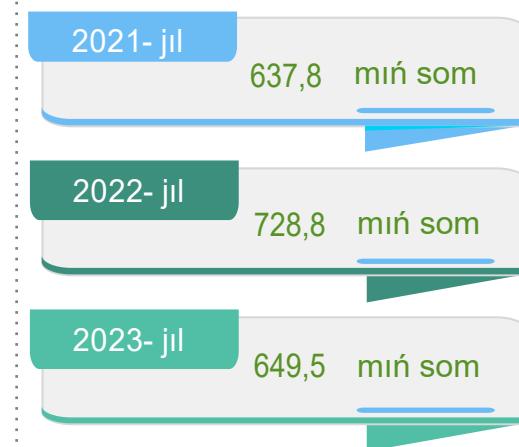
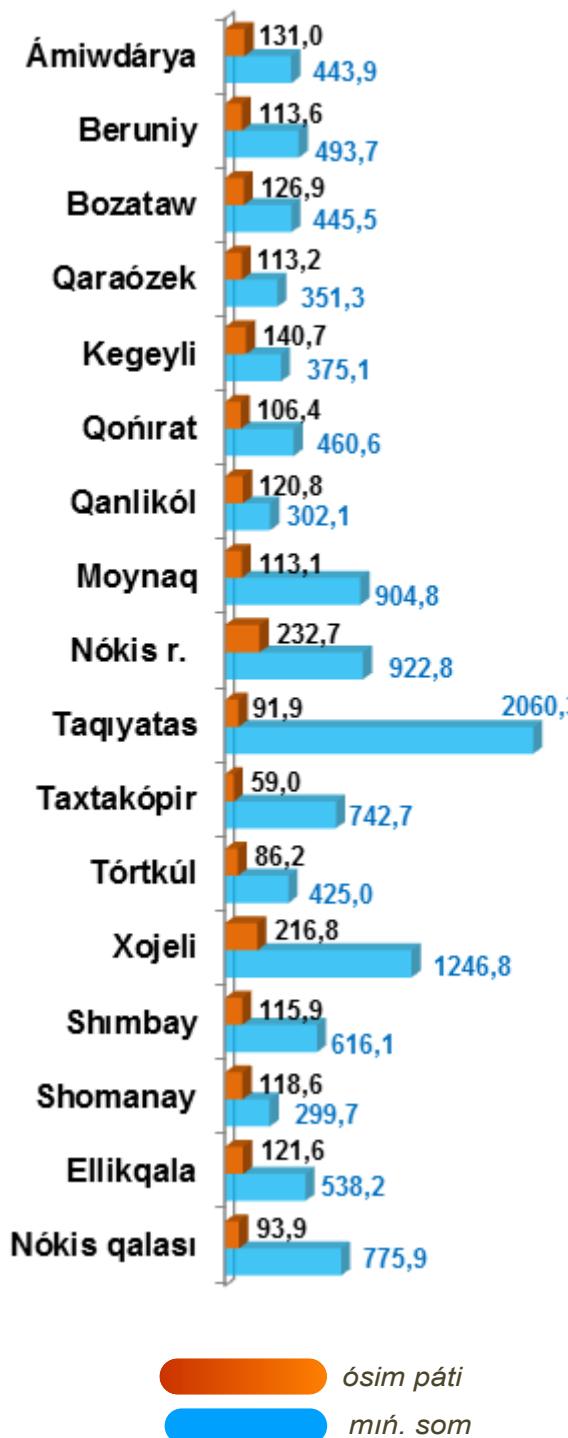
Xalıq jan basına tuwrı keletugıń sanaat ónimlerin islep shıǵarıw

Xalıq jan basına sanaat ónimleri islep shıǵarıwdıń bóliniwi, iri sanaat kárxanaları jaylasıw esabınan Taqiyatas rayonında (13709,0 mıń som), Nókis qalasında (10507,5 mıń som) rayonında ortasha Qaraqalpaqstan Respublikası dárejesi kórsetkishinen (3968,6 mıń som) ádewir joqarılaǵanın kórsetpekte.

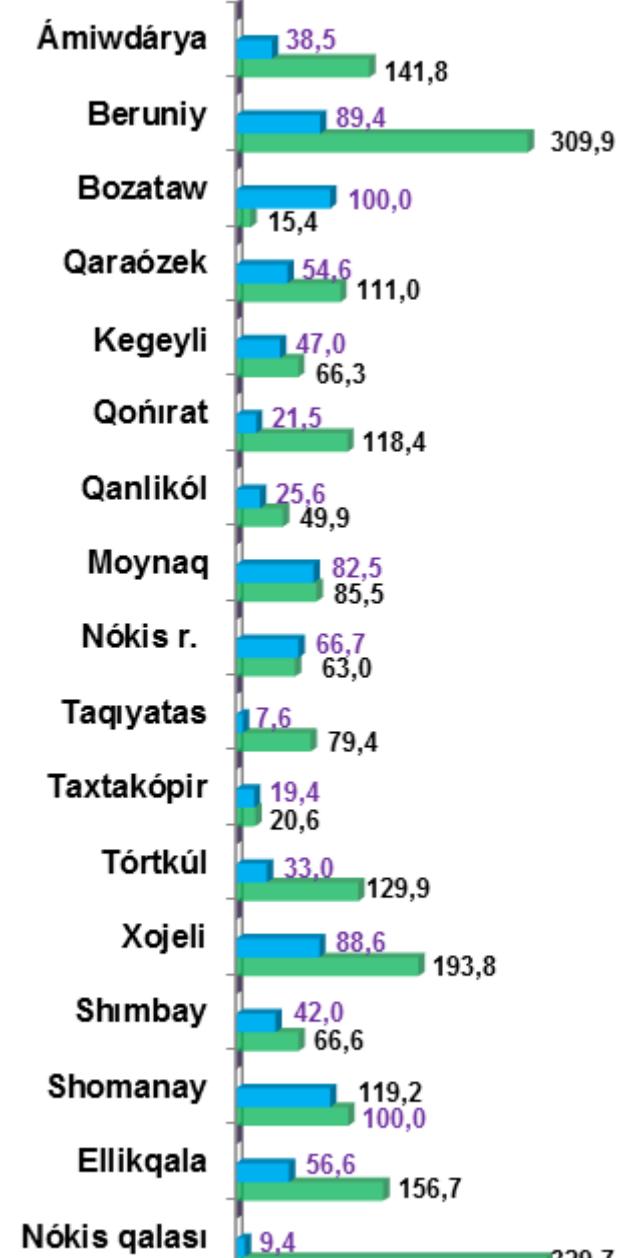
Xalıq jan basına tuwrı keletuǵın tutınıw ónimlerin islep shıǵarıw

Qaraqalpaqstan Respublikası boyınsha xalıq jan basına tutınıw ónimleri islep shıǵarıwı 649,5 mln som bolǵanda Taqiyatas rayonında 2060,3 mln somdı, Xojeli rayonında 1246,8 mln somdı, Nókis rayonında 922,8 mln somdı, Moynaq rayonında 904,8 mln somdı hám Taxtako'pir rayonında 742,7 mln somdı quradı.

Sanaat ónimleri islep shıǵarıwida kishi biznestiń úlesi

Esabat dáwirinde kishi isbilemenlik subyektleri tárepinen 2057,1 mldr. somlıq sanaat ónimleri islep shıǵarılıp, onıń ulıwma islep shıǵarıw kólemindegi úlesi 26,2 % ti quradı

 úlesi, % te

 mldr. som

Qaraqalpaqstan Respublikasında hárkettegi hám jańadan ashılgan sanaat kárhanaları

Búgingi kúnde respublikada 3372 sanaat kárhanaları hárkette bolıp, sonnan 1860 (hárkettegi kárhanalar ulıwma sanınıń 55,2 %) Nókis qalasına 613 (18,2 %), Ámiwdárya rayonına 322 (9,6 %), Tórtkúl rayonına 319 (9,5 %), Ellikqala rayonına 311 (9,2 %), Beruniy rayonına 295 (8,7 %) tuwrı kelmekte.

Jami jańadan ashılgan kárhanalar

460 dana

2021-jıl yanvar-iyun

455 dana

2022-jıl yanvar-iyun

988 dana

2023-jıl yanvar-iyun

Jami hárkettegi kárhanalar

3146 dana

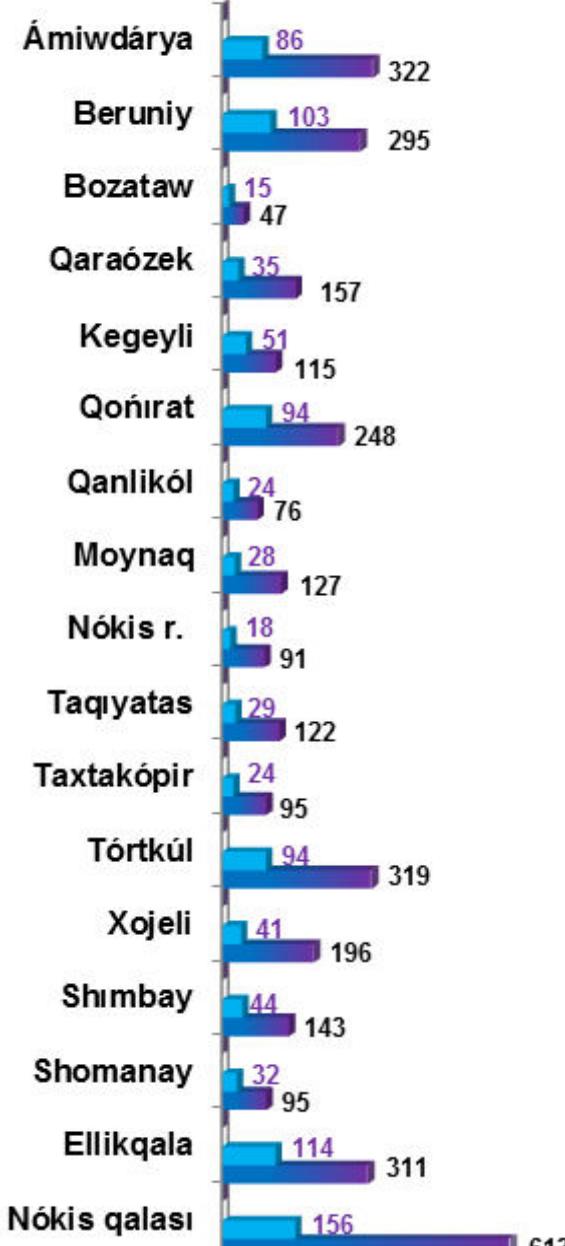
2021-jıl 1-iyul jaǵdayına

3383 dana

2022-jıl 1-iyul jaǵdayına

3372 dana

2023-jıl 1-iyul jaǵdayına

Jańadan ashılgan

Hárkettegi kárhanalar

Tayar ónimler, qosımsha bólekler hám materiallar islep shıǵarıwdı jergiliklestiriw dástúriniń ámelge asırılıwi.

Qaraqalpaqstan Respublikadaǵı sanaat ónimlerin islep shıǵarıwdıń joqarı ósim pátine erisiwde tayar ónimler, qosımsha bólekler hám materiallar islep shıǵarıw jergiliklestiriw dástúriniń ámelge asırılıwi da óz tásirin kórsetti. Usı dástúr sheńberinde kiritilgen 13 joybar boyınsıha 239,1 mlrd.somlıq ónimler islep shıǵarıldı. Jergiliklestiriw dástúri sheńberinde islep shıǵarılǵan ónimler 9,3 mln AQSh dolları muǵdarında eksport qılındı.

Jergiliklestiriw dástúri sheńberinde 2023-jıldızıń yanvar-iyun aylarında 57 jańa jumıs orınları jaratıldı ham ótken jıldızıń sáykes dáwirne salıstırǵanda jańadan jaratılǵan jumıs orınları sanı 32,9 % ke kemeygen. Sonıń menen birge 2022-jıldızıń yanvar-iyun aylarına salıstırǵanda jergiliklestirilgen ónimler eksportı kóleminiń óskenligi gúzetildi.

